

Avsiktsförklaring för samverkan mellan Statens kulturråd och Region Skåne avseende kulturverksamhet 2009–2010

Statens kulturråd (Kulturrådet) och Region Skåne vill gemensamt utveckla och fördjupa samverkan inom kulturområdet. Det görs inom ramen för en avsiktsförklaring för samverkan inom de områden där både Kulturrådet och Region Skåne är verksamma. Grunden för avsiktsförklaringen om samverkan är de nationella kulturpolitiska målen och de regionala kulturpolitiska målen. Samverkan ska präglas av stor öppenhet gentemot kulturlivets aktörer och kommunerna i Skåne.

Inledning

Sedan 1998 bedrivs en försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i Skåne. I försöksverksamheten ingår att Region Skåne har övertagit Kulturrådets uppgift att fördela statliga verksamhetsbidrag till av regeringen angivna regionala kulturinstitutioner i Skåne. Dessa medel uppgår 2009 till 151 955 000 kronor, vilket framgår av Kulturrådets beslut den 12 januari 2009 om Försöksverksamhet med ändrad regional fördelning av kulturpolitiska medel.

Härutöver har Kulturrådet kvar möjligheten att fördela medel för utvecklingsinsatser till samma regionala kulturinstitutioner i Skåne. Kulturrådet ger dessutom stöd till aktörer inom det fria kulturlivet och verksamheter av kommunal, regional, nationell eller internationell karaktär. Totalt uppgick dessa stöd till drygt 40 miljoner kronor för 2008.

För att bidra till en ökad dynamisk utveckling inom kulturområdet behövs en fördjupad dialog och samverkan som tydliggör vad Kulturrådet och Region Skåne gemensamt vill åstadkomma för att stärka och utveckla kulturverksamheten i Skåne.

Syfte

Syftet med den fördjupade samverkan är

- att skapa bättre förutsättningar för konst- och kulturlivets utveckling i Skåne
- att ge alla i Skåne tillgång till ett omfattande och varierat kulturutbud av hög kvalitet

Kulturpolitiska perspektiv

Delaktighet

Mångfald, jämställdhet och tillgänglighet är perspektiv som tydligare ska integreras i kulturverksamheten. Barns och ungas rätt till kultur ska särskilt prioriteras.

Kulturrådet och Region Skåne avser att gemensamt verka för att hänsyn generellt tas till dessa perspektiv och prioriteringar inom de områden som är föremål för samverkan och stöd. Förnyelse- och utvecklingsprojekt som stödjer utvecklingen inom dessa områden ska särskilt beaktas i samarbetet.

Förnyelse och utveckling

En förutsättning för förnyelse och utveckling i kulturlivet är att det finns utrymme för både kontinuitet och flexibilitet i kulturpolitiken. Förnyelse och utveckling innefattar dels stöd till det oetablerade och oprövade inom kulturområdet, dels stöd till befintliga kulturinstitutioner och kulturaktörer i deras förnyelse- och utvecklingsarbete.

Samverkan innefattar att identifiera utvecklingsbehov och gemensamma insatser för förnyelse och utveckling vid de regionala kulturinstitutionerna i Skåne, det fria kulturlivet samt andra verksamheter och projekt inom det konstnärliga och kulturella området. Samverkan beträffande förnyelse och utveckling ska ta hänsyn till de behov och prioriteringar som förs fram av kulturinstitutioner och andra kulturaktörer.

Samverkan

Mål

Samverkan ska ha följande mål:

- förbättrade villkor för konstnärligt skapande
- ökat deltagande i kulturlivet
- utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga
- ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden/politikområden
- stimulans av det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet
- stärkt dialog inom kultursektorn
- stärkt kunskapsutveckling och forskning

Strategi

- att utifrån en gemensam bild av kulturverksamheten i Skåne stödja konst och kultur i regionen
- att identifiera behov av utveckling och förnyelse inom konst- och kulturområdet i regionen samt
- att stärka och utveckla formerna för samverkan mellan kommunal, regional och nationell nivå

Form

Samverkan mellan Kulturrådet och Region Skåne omfattar kulturinstitutionerna, de fria kulturaktörerna och annan kulturverksamhet. Region Skåne har ett särskilt ansvar för dialog och samverkan med kommunerna.

Samverkan kan innebära:

- gemensamma ekonomiska prioriteringar
- att skapa förutsättningar för en breddad finansiering
- kompetensöverföring, nätverk och konferenser
- att initiativ tas avseende kunskapsuppbyggnad och forskning
- initiativ för att stärka samverkan med andra aktörer och samhällsområden
- att effektivisera beslutsprocesserna
- att ge bättre underlag för prioriteringar

Innehållet i ovanstående konkretiseras i löpande dialog mellan Kulturrådet och Region Skåne och dokumenteras i särskild PM, *Samverkansområden mellan Kulturrådet och Region Skåne 2009–2010* (se bilaga).

Uppföljning och utvärdering

Kulturrådet och Region Skåne kommer att mötas årligen under 2009–2010 för uppföljning och avstämning av arbetet inom ramen för avsiktsförklaringen.

En gemensam arbetsgrupp presenterar underlag inför mötena.

Utvärdering av resultatet av samverkan kommer att ske. En extern utvärderare knyts till samverkansprocessen och följer den löpande.

Stockholm 15 januari 2009

Mats Svegfors
Ordförande Statens kulturråd

Rolf Tufvesson
Regionråd och kulturnämndens ordförande
Region Skåne

Kennet Johansson
Generaldirektör Statens kulturråd

Chris Marschall
Kulturchef Region Skåne

Samverkansområden mellan Kulturrådet och Region Skåne 2009–2010

Följande områden är exempel som omfattas av samverkan mellan Kulturrådet och Region Skåne inom ramen för avsiktsförklaringen. Listan kan komma att revideras under samverkansperioden. Kulturrådets och Region Skånes respektive insatser kommer att konkretiseras under arbetets gång. Insatserna kan bestå av ekonomiskt stöd, kunskapsutbyte såsom konferenser och seminarier, utvecklingsarbete inom statistikområdet, forskningsinitiativ m.m.

Mål: Förbättrade villkor för konstnärligt skapande

Utbildning av arrangörer

Arrangörer av kulturverksamhet har stor betydelse för att skapa arbetstillfällen för konstnärer och för att kultur når ut till människor i alla delar av landet.

Region Skåne vill stärka kulturlivet utanför storstadsregionerna i Skåne samt fördjupa samverkan mellan arrangörer och producenter. Projektet innebär att inspirera och motivera teaterföreningarna att bredda utbudet av scenkonst, inte minst dans. Producenter och arrangörer ska få ökad kunskap om varandras förutsättningar och villkor. Syftet är också att öka kunskaperna i marknadsföring och publikarbete.

Utställningsersättning

Regeringen godkände i september ett nytt avtal ”om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk”, som ersatte det tidigare avtalet om utställningsersättning. Avsikten med avtalet är dels att höja nivåerna för utställningsersättning, dels att ge kulturinstitutionerna och konstnärerna en formaliserad möjlighet att diskutera omfattning och ersättning av konstnärernas deltagande i övrigt i samband med utställningar. Avtalet omfattar de statliga institutionerna, men det finns stora möjligheter att även andra aktörer kommer att teckna överenskommelser med motsvarande innebörd. Kulturrådet och Region Skåne kommer att arbeta för att avtalets innebörd tillämpas av i första hand de utställare som tar emot bidrag från stat och region.

Resurscentrum för den fria scenkonsten

Teknikbehoven för teater- resp. dansaktörer är i stora delar likartade. En regional teknikpool skulle förbättra turnémöjligheterna för de grupper som på grund av begränsade resurser inte kan turnera i den omfattning de eftersträvar. Den skulle också möjliggöra produktioner som ligger närmare den konstnärliga intentionen.

I ett förlängt perspektiv bör Region Skåne medverka till att skapa ett regionalt resurscentrum för scenkonst. Detta bör ske i nära samarbete med stat och kommun. Förutom att centret blir en scen för det fria kulturlivet i regionen kommer det att bli ett stöd för infrastrukturen med kontor, repetitionslokaler, scen, teknikpool, marknadsavdelning och ekonomisk kompetens.

Mål: Ökat deltagande i kulturlivet i Skåne

Scenkonst och mångfald

En viktig del i den nationella kulturpolitiken är att stimulera mångfaldsarbetet vid kulturinstitutionerna.

I Skåne kommer ett arbete att bedrivas med utgångspunkt i kartläggningen *Självklar mångfald – oklar strategi*, för att stimulera mångfaldsarbetet på scenkonstinstitutionerna genom stöd i att ta fram mångfaldsplaner för teater/dans- och musikinstitutionerna. I mångfaldsplanerna ska finnas tydliga målsättningar och aktiviteter som årligen ska utvärderas och revideras. Arbetet utgår från den plattform institutionen skapat för arbetet.

Regionala kulturinstitutioner och folkbildning – samspel för att nå nya grupper och ökad kvalitet

De regionala museerna har alla ett uppdrag att arbeta för att nå fler grupper och utveckla samarbeten med andra parter. För att utveckla kulturpedagogiken för alla målgrupper bör de regionala museerna (ett eller flera) stimuleras att utveckla nya samarbeten med folkbildningsorganisationerna. Resultaten av arbetet ska redovisas vid seminarier alt. konferenser för att sprida metoder och erfarenheter till andra kulturområden.

Det lokala folkbibliotekets roll i en lokal utvecklingsprocess

Omvärldsförändringar inom kultur, information och lärande dvs. bibliotekens kärnområden, är omfattande. Det rör sig om förändrade produktions-, distributions- och konsumtionsmönster. Detta påverkar folkbiblioteken, som behöver ställa om sin verksamhet.

Det sker en spontan utveckling mot att öppna biblioteken till arenor för ett breddat utbud av kultur, information och lärande (film, medborgarkontor, vägledningscentrum). Relationen mellan den regionala och kommunala nivån fylls med nytt innehåll. Regionbiblioteket lämnar betoningen på boklogistik och blir en medaktör i det lokala bibliotekets nyorientering. I samverkan med de kommunala folkbiblioteken och kulturlivet vill Region Skåne utveckla biblioteken som lokala kulturhus.

Aspekter som är viktiga i denna utveckling är t.ex. följande:

- Integrationen av frågor om tillgänglighet, jämställdhet och mångfald i den lokala utvecklingsprocessen. Dessa frågor har hittills behandlats isolerat. Men de är viktiga som ett led i en lokal samtidsanpassning.
- Det internationella arbetet i kommunerna. Den globala byn är en realitet i Skåne. Det lokala biblioteket i Skånes invandrartäta kommuner utvecklar litteraturarbetet och informationsarbetet.
- De delregionala och regionala samarbetsstrukturerna inom biblioteksvärlden behöver utvecklas för att förnya flöden av media, kompetens och erfarenheter.

Mål: Utveckling av kulturlivet med särskilt fokus på barn och unga

Skapande skola

Inom ramen för Skapande skola är det möjligt för skolornas huvudmän att söka medel för att stärka samverkan mellan kulturliv och skola genom att exempelvis arrangera konferenser eller seminarier som har som syfte att skapa en mötesplats mellan skola och kulturliv där bl.a. följande frågeställningar blir belysta:

- Vad behöver vi veta om varandra för att kunna samverka?
- Vad innebär möten mellan de olika professionerna?
- Hur stärker vi samverkan mellan kultur och skola?

Mötesplatserna genomförs i samverkan mellan Region Skåne och de kommuner som blivit beviljade bidrag från Skapande skola för att genomföra dessa. Därmed skapas förutsättningar för den nationella, regionala och lokala nivån att ta ett gemensamt ansvar för att skapa mötesplatser där verksamma inom kulturpedagogiken får möta andra aktörer inom olika kultur- och konstområden och där utvecklingsledare, rektorer, lärare och andra verksamma inom skol- och utbildningssektorn deltar. Härigenom identifieras gemensamt insatser som stärker samverkan mellan kultur och skola och utvecklar nya lärmiljöer där kultur och konst utgör innehållet.

Den första mötesplatsen skulle kunna genomföras under 2009.

Bibu – scenkonstbiennial för barn och unga

Scenkonstbiennalen för barn och unga arrangeras nästa gång 2010 och är ett samarrangemang mellan Teatercentrum, Svenska Assitej med stöd av Region Skåne och Kulturrådet.

Assitejs världskongress 2011

Assitejs världskongress arrangeras 2011 i Öresundsregionen – Köpenhamn och i Malmö med flera orter i Skåne. Delegaterna kommer från hela världen och organisationen kommer att vara i behov av anslag för att klara genomförandet. Delar av programmet kommer att bestå av publika föreställningar från olika delar av världen.

Stärk infrastrukturen för dans

Kulturrådet arbetar med att stärka danskonsten utgår från *Handlingsprogrammet för den professionella dansen*. Syftet med Handlingsprogrammet är att skapa förutsättningar för dansens konstnärliga utveckling och ge fler människor möjlighet att ta del av danskonsten.

Region Skåne vill stärka danslivet i Skåne genom att bl.a. utveckla dansen i Helsingborg med Helsingborgs stadsteater som bas. Resurser finns redan i Skåne, dels i det fria danslivet, dels i Skånes Dansteater. Syftet är att stärka infrastrukturen för dans genom att nyttja de resurser både stat och region redan investerar i.

Utveckling av Uppåkra

Uppåkra, ett tidigt exempel på urbana och nationella maktstrukturer i Skåne, är en järnåldersbosättning ca 5 km söder om Lund med ett omfattande fyndmaterial. Den regionala styrgruppen för Uppåkra vill i början av 2009 grunda en stiftelse för att driva och utveckla verksamheten vidare med fokus på arkeologisk forskning och besöksnäring.

De arkeologiska undersökningarna vid Uppåkra har gett exceptionella resultat och här finns stora förutsättningar att utveckla ett kunskaps/visitors center. Kulturrådet kommer att delta i de fortlöpande diskussionerna som rör den pedagogiska utvecklingen av Uppåkra. Detta gäller även beträffande den pedagogiska verksamheten vid Glimmingehus.

Bildkonstens infrastruktur

Bildkonsten är stark i Skåne. Det saknas dock en sammanhållen infrastruktur på området. Den regionala *Handlingsplanen för Bildkonst*, framtagen i samverkan mellan Region Skåne, Malmö stad och konstorganisationerna, pekar övergripande på insatsområden som är av största vikt för att stärka, främja och utveckla konsten i Skåne. Handlingsplanen är utgångspunkt för Kulturrådet och Region Skåne i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Mål: Ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden/politikområden

Ny plattform för kultur och hälsa – nordiskt samarbete

Den 3–5 oktober 2007 genomfördes konferensen Kultur för livet! i Lund. Konferensen samlade ca 450 deltagare från hela Norden.

Vid konferensen överlämnades dokumentet *Ny Plattform för kultur och hälsa* till den svenska äldre- och folkhälsoministern Maria Larsson. Dokumentet har sedan översänts till berörda ministrar i de nordiska länderna.

Plattformen tar upp åtta olika punkter varav den sista är ett förslag om att etablera ett nordiskt samarbetsorgan för kultur och hälsa. Vid ett nordiskt seminarium i januari 2008 fick Region Skåne uppdraget att i första hand under två år koordinera det nordiska nätverket Kultur och Hälsa. En tydligare nationell förankring i Sverige eftersträvas. Ett samarbete mellan Region Skåne och Kulturrådet utgår från dels den framtagna plattformen, dels från Kulturrådets strategi för kultur och folkhälsa. Ambitionen är att lyfta fram forskning och goda exempel i Norden samt att få in kultur i vården/kultur och hälsa i både vård- och kulturutbildningarna.

Kultur i vården – nationellt nätverk

Region Skåne har även ansvaret för att koordinera det nationella nätverket Kultur i vården. Nätverket består av representanter från landstingen, kommunerna och vissa organisationer. Ett närmare samarbete med Kulturrådet i detta arbete skulle även här ske med utgångspunkt från strategin för kultur och folkhälsa.

Entreprenörskap och sysselsättning

”Besökarna” är ett initiativ från Region Skåne med syfte att främja etableringen av kulturföretag med utgångspunkt i besöksnäringen. Basen utgörs av lokala nätverk med företag, föreningar och enskilda personer. Länsstyrelsen, kommunerna och Ystad–Österlen-regionen utgör viktiga samarbetsparter.

Ett större, bredare och än mer unikt utbud kommer att ge förutsättningar för ytterligare tillväxt inom besöksnäringen. Det ger utkomstmöjligheter för hundratals små företag i sydöstra Skåne med utgångspunkt i kultur, kulturarv och natur. Besökarna erbjuder en plattform för samarbete och utvecklar nya produkter i samverkan med företag. Besökarna kan exempelvis hjälpa till med marknadsföring, rådgivning vid bidragssökning m.m.

Kulturrådet ska under 2009 utveckla och medverka i insatser för att främja kulturella och kreativa näringar.

Mål: Stimulans av det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet

I den nationella kulturpolitiken framhålls att det internationella och interkulturella utbytet och samarbetet ska öka. Skåne är en del av Öresundsregionen och det finns ett vitalt kulturutbyte och kultursamarbete i regionen inkl. södra Östersjön. Kulturrådet har i uppdrag att integrera internationella och interkulturella frågor i Kulturrådets verksamhet och har utarbetat en strategi för det internationella arbetet.

Kulturrådet och Region Skåne avser att gemensamt verka för att de internationella och interkulturella frågorna beaktas i samverkan.

Exilförfattare

Arbetet med yttrandefrihetsfrågor inom det internationella kultursamarbetet ska stärkas genom fristäder för fängslade och/eller hotade författare. Utöver fysisk trygghet – bostad

och försörjning – är målet att genom andra stödåtgärder och nätverk ge goda möjligheter till litterär gemenskap och dialog.

Mål: Stärkt dialog inom kultursektorn

Region Skåne har inrättat en kulturpolitisk mötesplats för kommunerna i Skåne. Kulturparlamentet arrangeras två gånger per år och belyser aktuella frågor för sektorn. Mötesplatsen kommer att utvecklas under mandatperioden i syfte att öka förankringen och legitimiteten för regionala initiativ och beslut. Förutsättningen för detta är en kontinuerlig dialog med både kommunerna och kulturaktörerna i regionen.

Parallellt med att det kulturpolitiska programmet konkretiseras och implementeras i Skåne avser Region Skåne att bekräfta samarbetet med kommunerna i delregionala överenskommelser med inriktning på profilområden och ansvarsfördelning.

Mål: Stärkt kunskapsutveckling och forskning

Det finns ett stort behov av att utveckla och stödja kunskapsutveckling och forskning inom kulturområdet. I samverkan bör därför ingå att identifiera områden där Kulturrådet och Region Skåne gemensamt kan främja och initiera sådan verksamhet.

När det gäller forskningsområdet finns det från Kulturrådets sida ett intresse av att ta del av de behov av forskning som finns och att i det sammanhanget kunna medverka till att förmedla kontakter inom området.

Öresundsregionen – Kulturstatistik och Kulturbarometer

Öresundsregionen har ett stort och rikt kulturutbud som bidrar till regionens internationella attraktionskraft men också till att stärka den folkliga förankringen i regionen. Ett problem är dock att det saknas en systematisk kunskap om hur det samlade kultur- och fritidsutbudet ser ut, hur den gränsregionala kultur- och fritidskonsumtionen ser ut i Öresundsregionen och hur den påverkas av att Själland och Skåne blir allt mer integrerade på andra områden som t.ex. arbets- och bostadsmarknaden.

Kultur Skåne har påbörjat ett arbete med att utveckla och etablera en Öresundsregional kulturbarometer och kulturstatistik. Arbetet ska bedrivas som ett samarbetsprojekt mellan offentliga aktörer i Skåne och på Själland. Som en del av finansieringen kommer projektet att ansöka om medel från Interreg IVA.

Kulturrådet har behov av att förbättra sina metoder för inhämtning av statistiska data, i synnerhet om kulturvanor och kulturella näringar. En samverkan inom projektet i Öresundsregionen ger goda möjligheter att pröva nya frågor och nya metoder. Ett sådant utbyte skulle också betyda mycket för Kulturrådets medverkan i det pågående arbetet initierat av Eurostat att ta fram en harmoniserad kulturstatistik för EU-länderna.